

Försäljning av handelsgödselmedel 2001/02

Inledning

Försäljningen av handelsgödselmedel sammanställs årligen vid Statens jordbruksverk. Försäljningen av ton vara och dess växtnäringsinnehåll har erhållits via enkät till de företag som registrerats som avgiftsskyldiga hos skattemyndigheten.

Tabeller och diagram;

Diagram 1	Försäljning av handelsgödsel, uttryckt i kvantitet vara
Diagram 2	Försäljning av handelsgödsel, uttryckt i kvantitet växtnäringsämne
Diagram 3	Jordbrukets beräknade kostnader för handelsgödsel
Tabell 1	Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton
Tabell 2	Försäljning av handelsgödsel, uttryckt i kvantitet renväxtnäring, mkg
Tabell 3	Jordbrukets och trädgårdsnäringsens beräknade kostnader för handelsgödsel, mkr
Tabell 4	Prisutvecklingen på handelsgödselmedel

Resultat

Under 2001/02, dvs. 1 juli 2001 - 30 juni 2002, uppgick försäljningen till 845 miljoner kg handelsgödsel, en minskning med 13 procent jämfört med föregående år. Uttryckt i rena växtnäringsämnen minskade försäljningen av kväve med 11 procent, fosfor med 9 procent, kalium med 11 procent och svavel med 13 procent. Tillförseln av tungmetallen kadmium har stadigt minskat och uppgick under senaste växtodlingsåret till 141 kg, vilket är den lägsta tillförseln i modern tid.

Försäljningen av kvävegödselmedel minskade med drygt 20 000 ton kväve jämfört med 2000/01 och är därmed den lägsta försäljningen sedan 1960-talet. Minskningen kan tänkas ha olika orsaker. Priserna på kväve i handelsgödsel steg påtagligt under hösten 2000, vilket förmodligen ledde till större inköp än vad det fanns behov av. En del av kvantiteterna användes först 2002 och minskade därmed jordbrukarnas inköp under 2001/02.

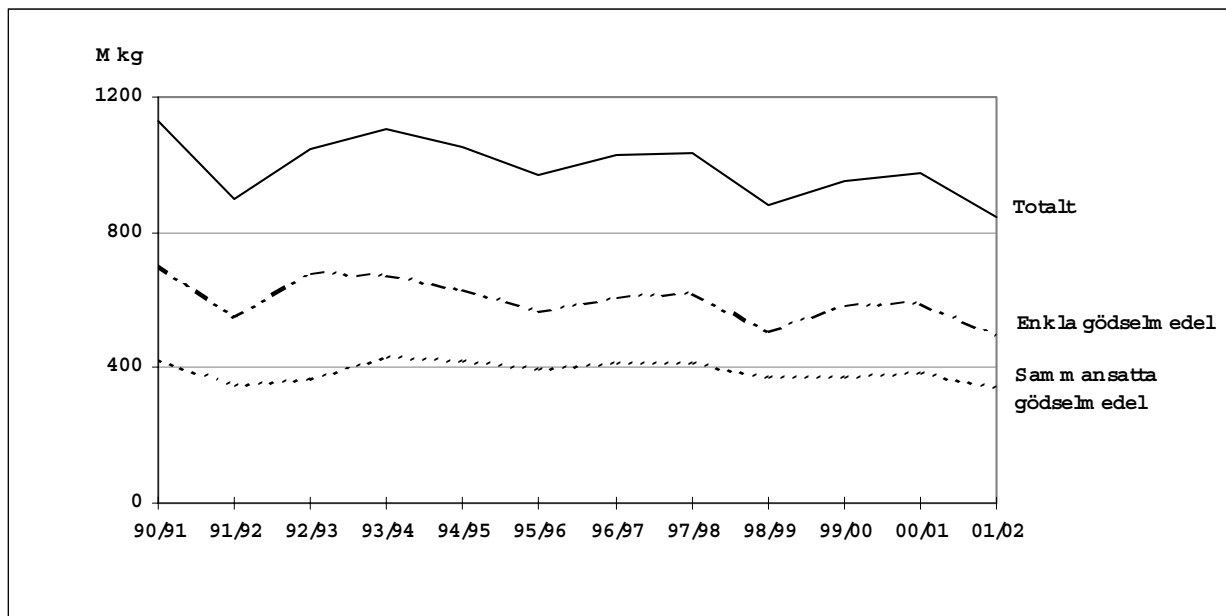
En annan förklaring kan vara minskad höstsädesareal år 2002 jämfört med 2001. Tilläggsgödsling för höstvetete har förekommit i mindre omfattning än normalt. Vidare kan den kraftiga tillväxten av vallarna våren 2002 ha verkat återhållande på gödslingen till andraskörden. Arealen inom ekologisk odling har ökat och eftersom ingen handelsgödsel används där kan också detta bidra till den minskade försäljningen liksom en ökad medvetenhet hur man utnyttjar växtnäringsen i stallgödsel.

Kvantitet vara

Försäljningen av handelsgödsel under 2001/02 uttryckt i kvantitet vara uppgick till 845 mkg, vilket framgår av diagram 1 samt tabell 1. Totalt minskade försäljningen med 13 procent eller med ca 130 mkg jämfört med föregående års försäljning.

Av den totala försäljningen bestod 59 procent av enkla kväve-, fosfor-, kalium- och svavelgödselmedel (N, P, K resp S) och 41 procent av sammansatta gödselmedel av typ NP, NK, PK och NPK. Försäljningen av enkla gödselmedel har beräknats till 499 mkg, en minskning med 16 procent. Sammansatta gödselmedel minskade med 10 procent och uppgick till 346 mkg.

Diagram 1. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i kvantitet vara

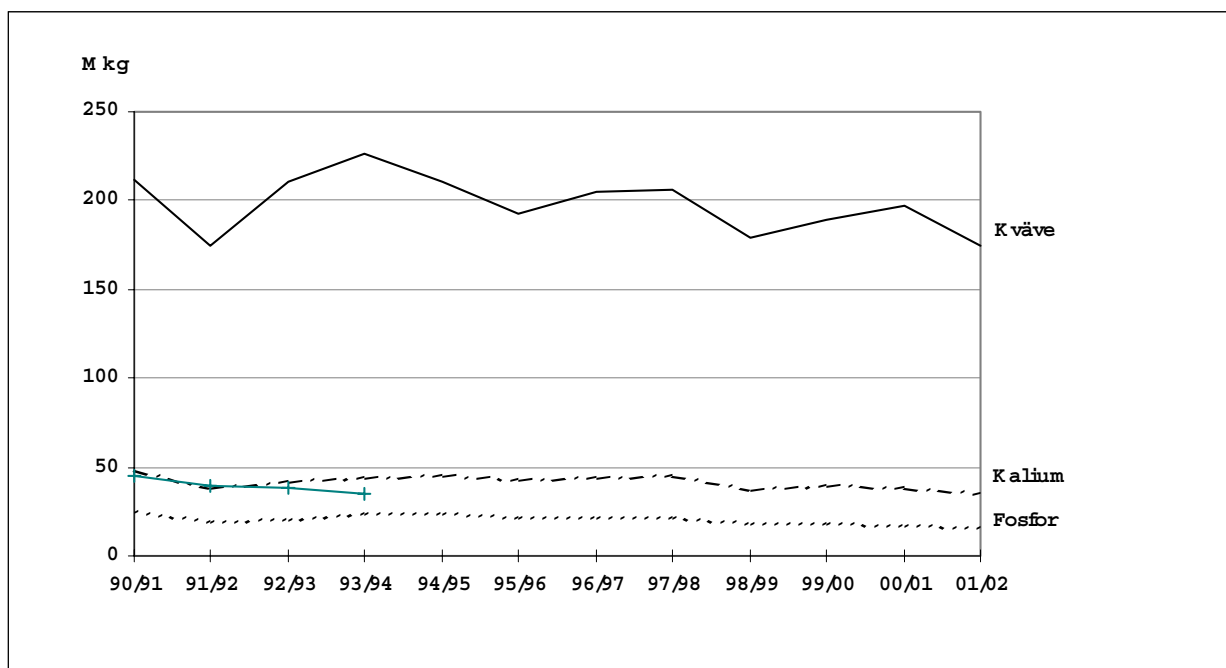

Kvantitet växtnäring

Försäljningen av handelsgödselmedel uttryckt i kvantitet växtnäringssämne uppgick, som framgår av diagram 2 och tabell 2, år 2001/02 till 174 mkg kväve (N), 16 mkg fosfor (P), 35 mkg kalium (K) och 21 mkg svavel (S). I produkterna som innehåller fosfor ingick sammanlagt 141 kg kadmium.

Jämfört med 2000/01 ökade försäljningen av kväve omräknad till ren växtnäring med 23 mkg, en minskning med 11 procent. Försäljningen av fosfor minskade med 9 procent, kalium med 11 procent och svavel med 13 procent.

Diagram 2. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i kvantitet växtnäringssämne

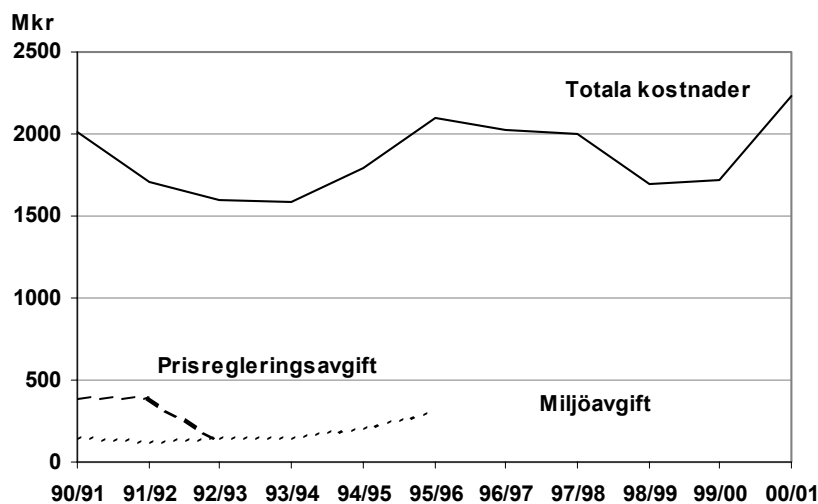
Prisutvecklingen

I jordbrukets produktionsmedelsprisindex, PM-index, som beräknas av Jordbruksverket, ingår en delindexserie för handelsgödsel som återspeglar den rena prisutvecklingen vid oförändrat försäljningsmönster. Effekten av förändrade relationer mellan olika slag av handelsgödsel påverkas således inte denna prisindexserie. Från och med januari 1995 ingår även jordförbättringsmedel i denna delindexserie. Detta påverkar dock indexserien endast marginellt. Som framgår av tabell 4 ökade enligt denna indexserie priserna under 2001/02 med 3 procent jämfört med året innan.

Jordbrukets och trädgårdsnäringens kostnader

För år 2001/02 har inga beräkningar gjorts av jordbrukets och trädgårdsnäringens kostnader. Tabell 3 har därför år 2000/01 som senaste beräknade året.

Diagram 3. Jordbrukets beräknade kostnader för handelsgödsel

Tabell 1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter uttryckt i kvantitet vara, ton

Enkla gödselmedel	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Kvävegödselmedel							
Kalksalpeter, N 15,5	240 257	280 486	287 062	228 886	286 217	266 675	202 155
Chilesalpeter, N 16	1 174	1 504	1 393	1 197	952	919	836
Na-salpeter/Probeta, N 20	19 010	18 177	13 254	11 681	10 706	10 386	8 537
Ammonsulfat, N 21	2 495	1 086	1 019	1 269	591	7 852	678
ASN, N 26	40 147	26 410	12 550	8 958	7 083	4 148	6 627
Kalkammonsalpeter/Axan, N 26/27/28	158 613	175 558	209 463	166 077	205 869	235 495	189 709
Ammoniumnitrat N 34	86 616	90 024	78 944	76 318	55 011	51 224	76 595
Urea, N 46	1 474	1 104	889	745	655	553	446
Kvävelösning, N 25/30	5 949	4 399	2 631	3 111	3 772	2 036	638
Flytande ammoniak N 4	198	230	142	178	116	137	147
Diverse sorter)))))))
S:a kvävegödselmedel	555 933	598 978	607 347	498 420	570 972	579 425	488 030
Fosforgödselmedel							
Superfosfat, P 20	4 167	4 080	4 048	2 920	2 497	2 599	1 797
P 9)))))))
Diverse sorter)))))))
S:a fosforgödselmedel	4 167	4 080	4 048	2 920	2 497	2 599	1 797
Kaliumgödselmedel							
Kaliumklorid, K 50	1 803	1 560	3 146	2 236	2 504	2 621	1 836
Kalisalt, K 45		837					
Kaliumsulfat, K 42		675	640	542	692	691	541
Kalimagnesia, K 25	687	5 045	4 649	5 058	5 426	5 917	6 524
Kalimagnesia, K 23,2	5 503						
Diverse sorter)))))))
S:a kaliumgödselmedel	7 993	8 117	8 435	7 836	8 622	9 229	8 901
Svavelgödselmedel							
S 12/13		264	270	181	173	155	162
S 20/21		166	232	353	642	451	336
S:a Svavelgödselmedel		430	502	534	815	606	498
S:a enkla gödselmedel	568 093	611 605	620 332	509 710	582 906	591 859	499 191

1 Fr.o.m. 1995/96 har sorter med liten Försäljning räknats samman med en större produkt med liknande växtnäringsinnehåll.

Tabell 1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter uttryckt i kvantitet vara, ton

Sammansatta gödselmedel	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
NP-gödsel							
NP 27-5+S			30 287	23 248	16 055	15 885	8 442
NP 27-3	5 452	2 503					
NP 26-6	24 897	8 340					
NP 25-5+S		23 531					
NP 26-4	19 562	22 340	20 209	29 794	24 929	24 112	25 193
NP 23-7						1 057	2 409
NP 18-20	918	872		1 218	602	477	313
NP 18-1	2 693	2 475	1 829	1 445	1 377	946	536
NP 12-23	2 905	2 087	4 348	1 312	2 228	2 053	4 212
NP 0,8-0,4, övrigt		1 511					
Diverse sorter	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)
S:a NP-gödsel	56 427	63 659	56 673	57 017	45 191	44 530	41 105
PK-gödsel							
PK 13-13	15 096	18 805	17 872	10 335	11 832	11 612	8 532
PK 11-21	28 773	25 968	24 071	16 633	16 693	12 511	10 443
PK 7-21, Cu							
PK 7-25	12 762	12 588	12 680	8 890	7 623	5 995	4 000
PK 6-15						1 001	2 447
PK 5-25	5 896	3 083	2 662	1 870	1 590	665	48
PK 5-17						1 255	2 352
PK 4-27			2 188	483	1 397	419	599
PK 4-21							
Diverse sorter	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)
S:a PK-gödsel	62 567	60 444	59 473	38 211	39 135	33 458	28 421
NK-gödsel							
NK 32-4						2 412	
NK 22-11	2 049	796					
NK 21-11							
NK 20-15	7 158	7 479	8 974	7 545	8 843	7 033	7 407
NK 20-14							
NK 19-16	2 044	2 137					
NK 18-12					677	610	342
NK 15-8	676	961	707	782	1 077	1 560	
NK 14-39	1 066	1 020					
NK 13-38			1 026	933	1 264	848	968
NK 5-7						7 734	7 783
Diverse sorter	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)
S:a NK-gödsel	12 993	12 393	10 707	9 260	11 860	20 197	16 500

1) Fr.o.m. 1995/96 har sorter med liten Försäljning räknats samman med en större produkt med liknande växtnäringssinnehåll.

Tabell 1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter uttryckt i kvantitet vara, ton

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
NPK-gödsel							
NPK 26-3-4							3 073
NPK 25-3-5					19 539	25 511	26 916
NPK 24-4-5	7 179	15 268	15 862	16 199	10 352	8 850	6 802
NPK 24-3-7							2 475
NPK 22-4-9	13 041	11 725	17 742	16 796	17 104	20 605	11 560
NPK 21-4-7		25 089	34 764	41 031	27 230	34 366	19 974
NPK 21-3-10	11 940	39 000	40 559	39 266	44 062	55 063	56 022
NPK 21-3-8						2 500	
NPK 20-6-8						1 166	1 604
NPK 20-4-8	98 615	70 437	68 164	57 318	62 568	44 401	51 4449
NPK 20-3-5	41 421	21 995	13 609	11 727	3 106	2 064	1 148
NPK 20-2-5	1 959	1 516	1 891	1 704	2 218	2 248	443
NPK 18-6-12	11 423	6 142					
NPK 18-4-10, mikro	5 877	3 691	3 800				3 441
NPK 18-3-12	4 802	4 794	5 921	6 809	7 395	6 767	3 419
NPK 17-7-14	6 656	4 767	4 165	1 976	2 422	1 858	3 225
NPK 17-6-10						1 606	3 155
NPK 17-4-13		26 121	31 594	26 374	22 989	21 320	18 639
NPK 17-4-12	19 624	5 002					
NPK 17-2-5		1 656	2 007	1 950	1 429		336
NPK 16-5-12							
NPK 16-4-7			8 677	12 560	11 588	3 463	
NPK 15-4-7						9 633	11 848
NPK 15-3-23			2 264				
NPK 13-6-17	4 266	904					
NPK 13-2-8, trädgårdsgödsel		1 207	1 788			1 949	1 606
NPK 12-5-14, mikro	4 165	4 478	3 810		3 720	3 901	3 889
NPK 12-4-17, mikro	1 581	1 496	2 217	3 266	2 756	2 945	348
NPK 12-4-16		1 032					
NPK 11-5-18, mikro	10 399	10 563	13 097	11 925	12 950	13 387	11 474
NPK 11-5-17, mikro	2 617	2 826					
NPK 11-5-16, mikro	1 399	1 161					
NPK 11-2-7/11-2-8				1 874	2 042		
NPK 10-5-6					5 019	5 186	613
NPK 8-7-16, mikro	4 662	5 331	5 410	3 989	2 223	1 673	
NPK 8-6-19, mikro			1 973				
NPK 8-6-17, mikro	2 598	1 821					
NPK 8-6-16, mikro	2 744						
NPK 8-5-19		5 963	4 447	8 228	12 028	12 499	10 584
NPK 8-2-5						1 807	
NPK 7-2-5							5 554
NPK 5-6-17, mikro	4 680	2 513	2 788	1 765			
NPK 6-5-6	1 823	3 615	2 272	2 871	2 124		
NPK 2-1-2	3 144						
Diverse sorter	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	
S:a NPK-gödsel	266 615	280 113	288 821	267 628	274 864	284 768	259 597
S:a sammansatta gödselmedel	398 562	416 609	415 674	372 116	371 051	382 953	345 622
S:a gödselmedel totalt	966 655	1 028 214	1 036 006	881 826	953 957	974 812	844 848

¹ Fr.om. 1995/96 har sorter med liten Försäljning räknats samman med en större produkt med liknande växtnäringssinnehåll.

Tabell 2. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i kvantitet ren växtnäring, mkg

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Enkla gödselmedel							
Kväve (N)	127,8	134,9	135,6	112,8	124,2	128,6	112,6
Fosfor (P)	0,8	0,8	0,8	0,6	0,5	0,5	0,4
Kalium (K)	2,6	2,7	3,2	2,7	3,1	3,4	3,0
Svavel (S)		9,6	9,2	7,5	9,4	10,6	9,1
Sammansatta gödselmedel							
NP-gödsel							
Kväve (N)	14,0	15,9	14,3	14,6	11,4	11,3	9,9
Fosfor (P)	3,3	3,3	3,3	2,9	2,5	2,4	2,6
Svavel (S)		1,8	1,7	1,8	1,5	1,5	1,4
PK-gödsel							
Fosfor (P)	6,3	6,1	6,2	3,9	4,1	3,5	2,8
Kalium (K)	12,6	12,0	11,4	7,6	7,6	6,3	5,2
Svavel (S)		1,7	1,4	1,0	1,1	0,9	0,8
NK-gödsel							
Kväve (N)	2,5	2,3	2,0	1,7	2,2	3,0	2,0
Kalium (K)	2,1	2,0	1,8	1,5	1,9	2,1	2,0
Svavel (S)		0,1	0,0	0,7	0,1	0,1	0,1
NPK-gödsel							
Kväve (N)	48,0	51,5	53,7	50,1	51,6	54,0	49,8
Fosfor (P)	10,9	11,2	11,4	10,4	10,6	10,7	9,7
Kalium (K)	25,1	27,5	28,1	25,4	26,3	27,0	24,3
Svavel (S)		10,0	10,4	9,7	10,3	10,7	9,3
S:a sammansatta gödselmedel							
Kväve (N)	64,5	69,7	70,0	66,4	65,2	68,3	61,7
Fosfor (P)	20,6	20,7	20,8	17,2	17,1	16,6	15,1
Kalium (K)	39,8	41,6	41,3	34,5	35,7	35,4	31,5
Svavel (S)		13,6	13,5	13,2	12,9	13,2	11,7
S:a gödselmedel							
Kväve (N)	192,3	204,6	205,6	179,2	189,4	196,9	174,3
Fosfor (P)	21,3	21,5	21,7	17,8	17,6	17,1	15,5
<i>kg kadmium</i>	<i>506,0</i>	<i>333,0</i>	<i>334,0</i>	<i>216,0</i>	<i>174,0</i>	<i>175,0</i>	<i>141,0</i>
Kalium (K)	42,4	44,2	44,5	37,3	38,9	38,8	34,6
Svavelinnehåll (S) ¹	18,6	23,3	22,7	20,7	22,4	23,8	20,8

¹ Avser både svavelinnehållet i mineralgödselmedlen och ren svavelgödselmedel.

Tabell 3. Jordbrukets och trädgårdsnäringens beräknade kostnader för handelsgödsel, mkr

	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01
Enkla gödselmedel							
Kvävegödselmedel (N)	944,3	1 089,1	1 060,8	1 029,3	824,7	862,8	1 131,3
Fosforgödselmedel (P)	15,4	10,1	8,7	9,0	6,8	5,8	6,6
Kaliumgödselmedel (K)	17,9	18,5	18,7	19,5	19,1	21,2	23,8
Svavelgödselmedel (S)			0,8	1,2	1,2	1,9	1,4
Sammansatta gödselmedel							
NP-gödselmedel	123,4	141,8	151,0	135,3	135,9	95,0	108,7
PK-gödselmedel	131,7	139,7	117,2	117,3	78,0	77,9	77,1
NK-gödselmedel	31,0	32,1	28,8	24,7	21,3	32,2	38,4
NPK-gödselmedel	618,7	670,0	638,1	662,0	612,7	623,4	842,1
Totalt	1 882,4	2 101,3	2 024,1	1 998,3	1 699,7	1 720,1	2 229,5

Tabell 4. Kostnader och prisutvecklingen på handelsgödselmedel

År	Jordbrukets kostnader, mkr	Jordbrukets och trädgårdsnäringens kostnader, mkr	Prisförändring, % ¹	Därav handelsgödselavgifter, mkr	
				Prisregleringsavgift	Miljöavgift
1989/90	2 142	2 255	- 1	336	154
1990/91	2 008	2 114	+ 10	396	145
1991/92	1 708	1 798	+ 4	391	118
1992/93	1 593	1 677	- 21	² 125	141
1993/94	1 584	1 667	- 5	-	142
1994/95	1 788	1 882	+ 18	-	206
1995/96	-	2 101	+ 14	-	-
1996/97	-	2 024	- 5	-	-
1997/98	-	1 998	- 2	-	-
1998/99	-	1 699	- 3	-	-
1999/00	-	1 720	- 6	-	-
2000/01	-	2 230	+ 19	-	-
2001/02	-	-	+ 3	-	-

¹ Medelpris under gödselåret jämfört med föregående gödselår för handelsgödsel och kalk enligt delindex i PM-index. Fr. o. m. januari 1995 delindex för handelsgödsel och jordförbättringsmedel.

² Prisregleringsavgiften på handelsgödselmedel upphörde fr.o.m den 1 december 1992.